Scherpenheuvel-Zichem, Oude Tiensebaan

Programma van Maatregelen

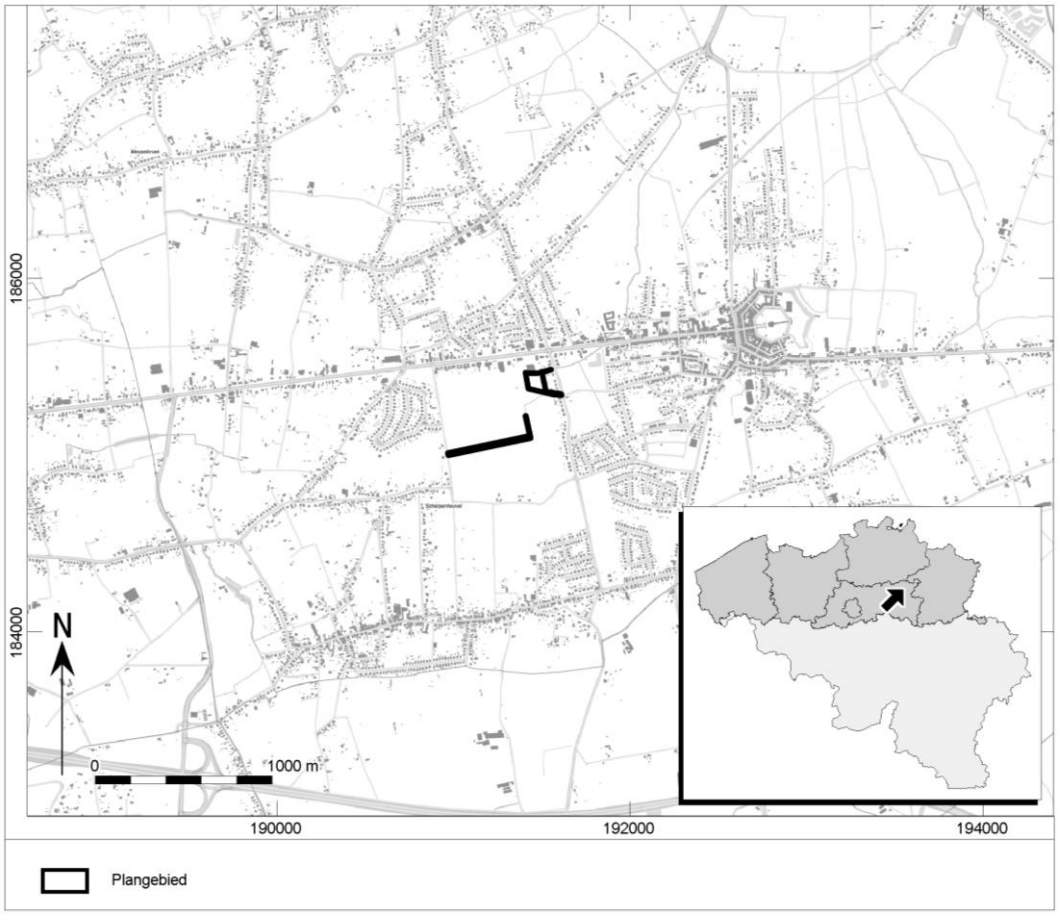
Auteur:
J. Lemahieu

Autorisatie:
B.A.T.M. Weekers-Hendrikx (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

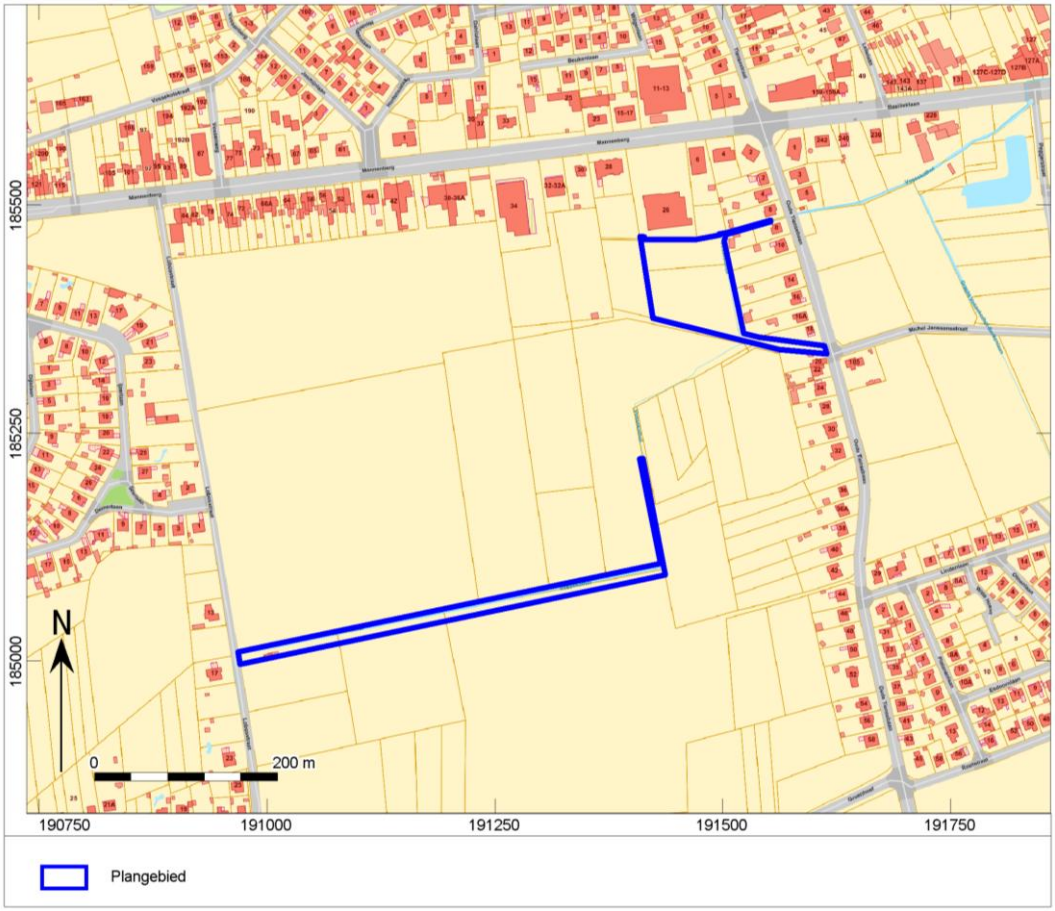
1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in oktober 2019-april 2020 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Oude Tiensebaan te Scherpenheuvel (afb. 1 en 2). De nota bestaat uit een bureauonderzoek, een landschappelijk bodemonderzoek en een proefsleuvenonderzoek (prospectie met ingreep in de bodem) en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen de voorgenomen aanleg van een erosiepoel en buffergracht.

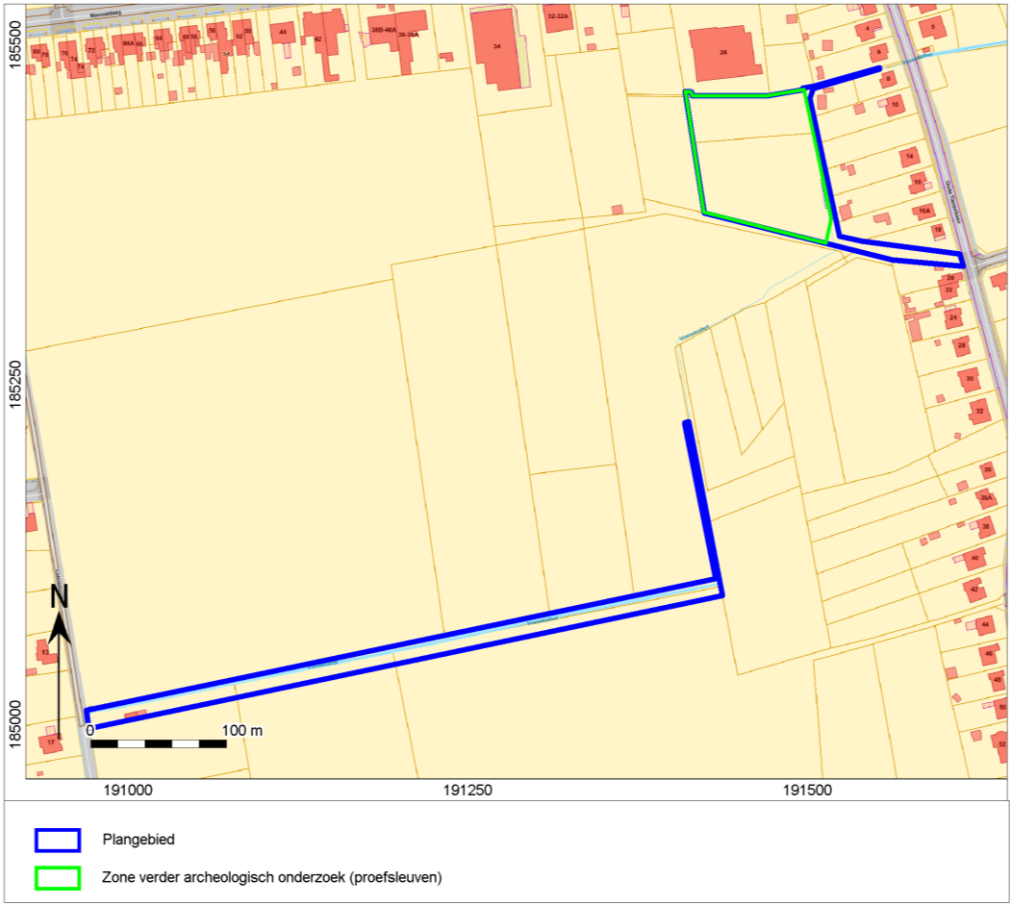
Het gedeelte van de proefsleuven behelst alleen de percelen die gelegen zijn in de akker en het weiland ten westen van de huizen gelegen aan de Oude Tiensebaan. De overige locaties werden niet geschikt geacht voor een proefsleuvenonderzoek (afb. 3).

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied. (Bron: Agentschap Informatie Vlaanderen).

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

Afb. 3. Overzichtsplan dat geselecteerd werd voor verder archeologisch onderzoek in de vorm van proefsleuven. Weergegeven op het Grootschalig Referentie Bestand.

2 Aanleiding van het onderzoek

De initiatiefnemer plant in het projectgebied een erosiepoel en een buffergracht. Deze ingrepen dienen ervoor om water –en modderproblemen na regenval op te lossen voor enkele woningen gelegen aan de Oude Tiensebaan.

De erosiegeul zal een grootte hebben van circa 7500m² en zal tot op een maximale diepte van 72cm onder het huidige maaiveld uitgegraven worden. Bijkomend zal een aarden wal opgericht worden die tot 80cm boven het maaiveld uit zal komen, deze zal zich ten noorden en ten oosten van de poel bevinden.

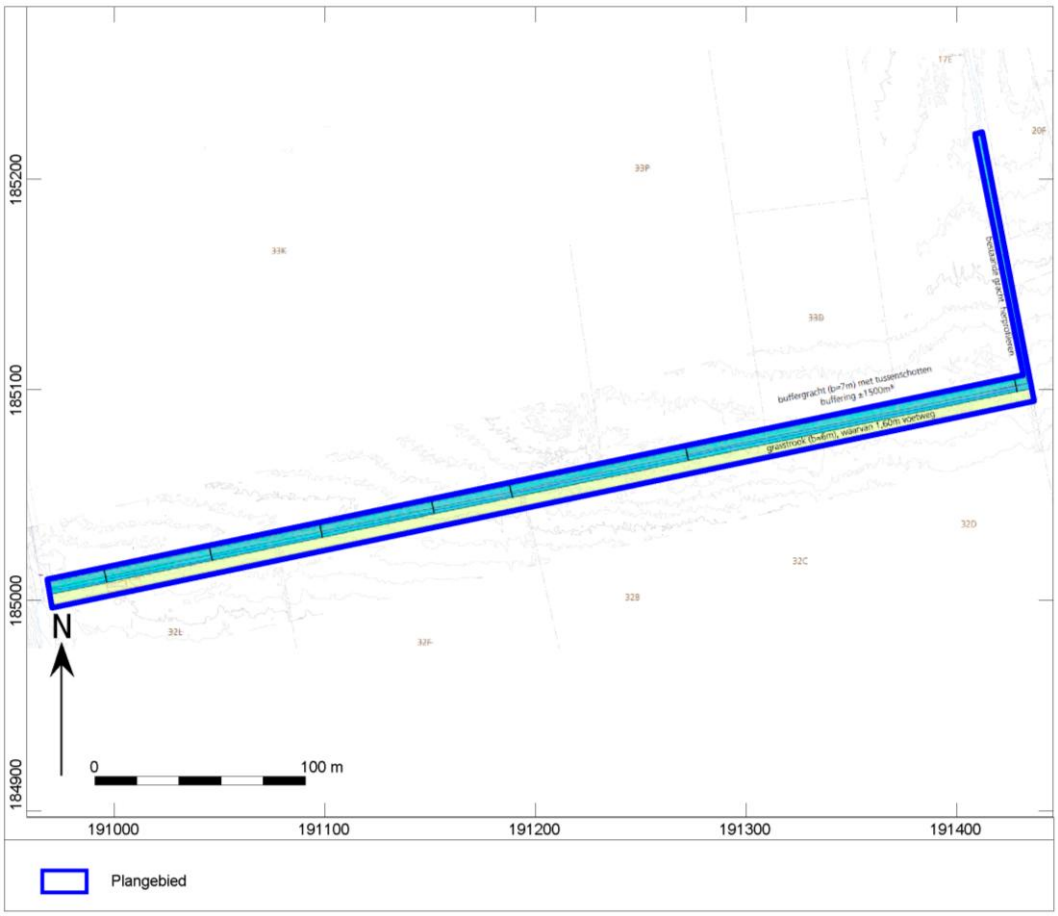
De buffergracht is voorzien ten zuidwesten van de erosiepoel. Deze gracht bestaat reeds, maar zal verbreed worden tot 7m. Deze zal verbonden worden met de erosiepoel door middel van een reeds bestaande gracht en inbuizing. De gracht zal een totale oppervlakte krijgen van circa 3333m². De maximale uitgravingsdiepte zal 1,2m bedragen.

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Afb. 4. Inplantingsplan van de erosiepoel en de aarden dam.[1]

[1] Plannen verkregen van de opdrachtgever: e-mail 8-10-2019.

Afb. 5. Inplantingsplan van de buffergracht.[2]

[2] Plannen verkregen van de opdrachtgever: e-mail 8-10-2019.

3 Gemotiveerd advies over het al dan niet nemen van maatregelen

3.1 Volledigheid van het onderzoek

Het vooronderzoek heeft tot dusver bestaan uit een bureauonderzoek, landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek. Op basis van deze onderzoeken kon met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat er binnen het onderzochte plangebied een mogelijkheid bestond voor de eventuele aanwezigheid van één of meerdere archeologische vindplaatsen. Deze werden getoetst door middel van een vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven. In onderstaand programma van maatregelen wordt de methodiek beschreven.

3.2 Resultaten onderzoeken

In deze nota is een bureauonderzoek opgesteld waaruit bleek dat het plangebied potentie had voor de aanwezigheid van archeologische waarden. Tijdens dit onderzoek werden er geen indicatoren teruggevonden die zouden wijze op verregaande verstoring van de bodem die een zekere afwezigheid zou betekenen inzake archeologische vondsten en sporen. Er werd een mogelijke aanwezigheid vanaf het Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd. Om deze verwachtingen te toetsen werd vooraleerst een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd.

Het landschappelijk booronderzoek toonde aan dat het plangebied zeer onderhevig is geweest aan (hellings)erosie en de bodem hierdoor geen kans had om zich te ontwikkelen of dat een intacte bodem reeds is verdwenen als gevolg van deze erosie. Hierdoor wordt dan ook geconcludeerd dat het zeer onwaarschijnlijk is dat er intacte steentijd vondstensites aanwezig zijn binnen het plangebied. Het aanwezige colluvium kon echter niet gedateerd worden, waardoor er geen inschatting gemaakt kon worden inzake latere sporensites. Op basis van deze gegevens werd dan ook een verder onderzoek geadviseerd met behulp van proefsleuven op de locatie van de erosiepoel.

De aangelegde proefsleuven op de locatie van de geplande erosiepoel leverden vooralsnog geen archeologische sporen op. Enkele recente antropogene sporen en natuurlijke sporen maken het sporenbestand op. Verder werden er ook geen archeologische vondsten aangetroffen. Gezien de afwezigheid van archeologische resten binnen het onderzoeksgebied zullen de geplande werken geen impact hebben op het archeologisch bodembestand, om deze reden wordt geadviseerd om geen nader archeologisch onderzoek uit te voeren.

3.3 Impact van de geplande werken

Binnen het onderzoeksgebied zal ersosiepoel en buffergracht worden aangelegd. De maximale bodemverstoring voor deze geplande werken zijn respectievelijk 72cm en 120cm.

3.4 Bepaling van de maatregelen

Gezien de afwezigheid van archeologische resten adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum BV de vrijgave van het plangebied aan de Oude Tiensebaan.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terreinen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.